

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Nagovor predsednice Republike Slovenije na odprti razpravi Varnostnega sveta na visoki ravni z naslovom »Umetna inteligenca ter mednarodni mir in varnost: spoprijemanje z zapletenimi izzivi, večplastnimi vplivi in odgovorno uporabo«

New York, 24. september 2025

Gospod predsednik,

dovolite mi, da se najprej zahvalim Republiki Koreji za sklic današnje odprte razprave.

Posebej pozdravljam generalnega sekretarja ter se vsem zahvaljujem za predstavitev.

Gospod predsednik.

V prejšnjem življenju sem bila pravnica, ki se je ukvarjala s človekovimi pravicami. Posebej sem bila povezana z varstvom podatkov in močno vključena v razvoj sodobnih tehnologij. Zato mi je ta tema zelo pri srcu. In naučila sem se nekaj o umetni inteligenci. Umetna inteligenca ni niti umetna niti inteligentna. Ni umetna, ker ima samo znanje, ki smo ga mi pridobili čez stoletja. In ni inteligentna, ker ves čas halucinira. In če bo umetna inteligenca halucinirala pri avtomatskem orožju, ki ga nadzira, potem se nam ne piše nič dobrega.

Od mojega zadnjega obiska Varnostnega sveta pred dvema letoma se dogaja čedalje večja digitalizacija vojskovanja. Sodobne vojne, od Gaze in Sudana do Ukrajine, so postale preizkusna polja za vojaško uporabo novih tehnologij. Vojaki na terenu lahko zagrešijo strašne zločine proti drugim. Nekatere med njimi morda sčasoma začne preganjati slaba vest, nekateri nekdanji borci se zato tudi opravičijo tistim, ki so jih prizadeli. Algoritmi, oboroženi brezpilotni letalniki in roboti, ki jih je razvil človek, pa nimajo vesti. Od njih ne moremo pričakovati milosti ali jih prositi, naj prizanesejo našim bližnjim. To je svet, v katerem tehnologija čedalje bolj določa usodo človeštva.

Strinjati se moramo z generalnim sekretarjem, da umetna inteligenca pomeni hkrati grožnjo za naš obstoj in eno največjih priložnosti naše generacije. Lahko bi dodali, da umetna inteligenca prinaša tveganja, ki neposredno vplivajo na naše vsakdanje življenje. Kot pri številnih drugih stvareh tudi glede umetne inteligence velja, da pretiravanje nikoli ne prinese nič dobrega. Tako kot pretirana uporaba družbenih omrežij lahko vodi v odvisnost, tudi pretirano zanašanje na umetno inteligenco poraja dvom o našem intelektu ter naši sposobnosti razmišljanja in samostojnega odločanja. To je podobno kot pri mišicah – če jih ne uporabljamo redno, izgubijo svojo moč.

Po drugi strani pa je nešteto nalog, ki jih umetna inteligenca lahko opravi natančneje in učinkoviteje. Njene »rešitve« temeljijo na količinah podatkov, ki daleč presegajo človekovo sposobnost njihove obdelave. Pri podpori mirovnih operacij Združenih narodov je lahko umetna inteligenca v pomoč pri večjezičnem prevajanju, povzemanju poročil s terena, pri načrtovanju poti in optimizaciji logistike ter združevanju prekrivajočih se ali razdrobljenih informacij v celostno informacijo. Pri preprečevanju konfliktov lahko umetno inteligenco pozitivno izkoristimo za zgodnje opozarjanje na negotovost pri oskrbi s hrano ter za napovedovanje razseljevanja zaradi izrednih dogodkov in podnebnih sprememb.

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

Gospod predsednik.

Cenimo in podpiramo pomembne razprave, ki v Združenih narodih potekajo o uporabi smrtonosnih avtonomnih oborožitvenih sistemov in umetni inteligenci v vojaškem sektorju, ter se zahvaljujemo Republiki Koreji za njeno vodilno vlogo na tem področju. Tri največja tveganja, povezana z razvojem orožja, ki temelji na umetni inteligenci, kakor opozarjajo strokovnjaki, so: prvič, s tem orožjem lahko države lažje sodelujejo v vojnah; drugič, civilne znanstvene raziskave se z uporabo umetne inteligence lahko omejijo le na razvoj takšnega orožja ali preusmerijo vanj; in tretjič, vojske bi lahko uporabile avtonomno tehnologijo, ki jo poganja umetna inteligenca, da bi zmanjšale ali preusmerile človekovo odgovornost pri odločanju.

Po mnenju Združenih narodov, ki je temeljni steber sistema kolektivne varnosti, je umetna inteligenca že postala realnost z močnim vplivom ne le na mir in varnost, ampak tudi na preostala dva stebra – človekove pravice in razvoj. Umetna inteligenca ni vstopila samo na bojišče. Njena zloraba – bodisi v obliki kibernetičnih napadov, ki jih še pospešuje, širjenja njene uporabe v terorizmu in organiziranem kriminalu bodisi v obliki njenega vpliva na okolje – dodatno zaostre grožnje mednarodnemu miru in varnosti.

Zato gospod predsednik, ta razprava poteka še ob pravem času. Daljnosežni vpliv umetne inteligence na mednarodni mir in varnost zaradi njenih lastnosti zahteva od Varnostnega sveta, ki ima po ustanovni listini Združenih narodov ključno odgovornost za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti, takojšnje ukrepanje. Varnostni svet se mora ustrezno odzvati na vpliv umetne inteligence na svetovni mir. Verjamem, da je današnje srečanje le eno od številnih prizadevanj Varnostnega sveta in sistema Združenih narodov, namenjenih razpravi o vplivu umetne inteligence in njeni vlogi v mednarodnih odnosih.

Zato Slovenija poziva generalnega sekretarja, naj Varnostnemu svetu redno poroča o razvoju na področju umetne inteligence, ki vpliva na mednarodni mir in varnost, da bomo lahko prepoznali, razumeli in obravnavali ustrezna tveganja. Pozivamo tudi, naj se na dnevni red Varnostnega sveta uvrstijo razprave o tveganjih, povezanih z umetno inteligenco, da bo mogoče zagotoviti zaščito civilistov in osebja Združenih narodov, omogočiti humanitarno pomoč ter uspešno izvesti mandate za mirovne operacije. Pripravljeni smo tudi razmisliti o konkretnih ukrepih Varnostnega sveta na podlagi zaveze, da mora odločanje o umetni inteligenci temeljiti na mednarodnem pravu, zlasti na mednarodnem humanitarnem pravu in mednarodnem pravu človekovih pravic, ter na etičnih načelih, da bi zagotovili njeno odgovorno uporabo pri ohranjanju in spodbujanju mednarodnega miru in varnosti.

Dovolite mi, gospod predsednik, da končam s pozivom, da pri spoprijemanju s tveganji zaradi uporabe umetne inteligence ne smemo pozabiti, da je za vsakim algoritmom in vsako avtomatizirano odločitvijo človek, ki je napisal kodo. To preprosto dejstvo poudarja temeljna načela glede človekovih dolžnosti in odgovornosti, ki morajo ostati v središču prizadevanj posameznih držav in mednarodne skupnosti.

Hvala, gospod predsednik.